

ПРАВИЛНИК ПОСЛОВНЕ ЕТИКЕ ИЦМФ ЦК ЛАБОРАТОРИЈЕ ЗА ТОПЛОТНЕ ТУРБОМАШИНЕ

Израдио: <i>Заменик руководица Центра за квалитет у Лабораторији</i>	Прегледао и одобрио: <i>Руководилац Лабораторије за топлотне турбомашине</i>
Датум: 20.12.2017 Потпис: 	Датум: 22.12.2017 Потпис:
Дејан Ђукановић, дипл.инж.маш	Проф. др Милан Петровић

Издање: 1

Датум: 22.12.2017.

Копија бр: _

Садржај

1 Област примене	3
2 Принципи и правила пословне етике	3
2.1 Сврха Правилника	4
2.2 Лица на која се Правилник односи	4
2.3 Значење појединих термина	4
3 Основна начела	4
3.1 Начело личне одговорности	4
3.2 Начело законитости пословања	4
3.3 Начело савесности и поштења	5
3.4 Забрана злоупотребе права	5
3.5 Поштовање пословних партнера	5
3.6 Вођење преговора	5
3.7 Састављање уговорних одредаба	5
3.8 Забрана састављања фиктивних уговора	5
3.9 Дужност испуњења обавеза	5
3.10 Извршавање обавеза и остваривање права	5
4 Политика управљања сукобом интереса	5
4.1 Поступање друштва и одговорних лица у циљу спречавања сукоба интереса	6
4.2 Околности које могу довести до потенцијалног сукоба интереса	7
4.3 Поступци и мере за спречавање настанка и управљање сукобом интереса	7
5 Политика управљања поверљивим подацима и информацијама	7
5.1 Повлашћене информације и процедуре спречавања њихове злоупотребе	7
5.1.1 <i>Забрана коришћења поверљивих информација и пословних могућности у личном интересу</i>	7
5.1.2 <i>Забрана подмићивања</i>	8
5.2 Пословна тајна – чување пословне тајне	8
5.3 Мере заштите поверљивих података	9
6 Примена Правилника	9
7 Надзор	9
8 Литература	9

ИЦ Машински факултет у Београду Лабораторија за топлотне турбомашине	Број:	SZ17_11
	Датум:	22.12.2017

1 Област примене

Правилником пословне етике ИЦМФ ЦК ЛТТ (у даљем тексту: Правилник) утврђују се принципи и правила пословне етике који обавезују руководиоце и запослене и лица ангажована по уговорном основу у ИЦМФ ЦК ЛТТ.

2 Принципи и правила пословне етике

- Поштовање принципа и правила пословне етике подразумева, али се њима не ограничава, следећа начела:
- професионално обављање пословне делатности;
- савесно и потпуно преузимање и извршавање обавеза и одговорности;
- обављање привредне делатности на начин којим се не угрожава професионални углед;
- коришћење допуштених средстава за постизање пословних циљева;
- поштовање прописа о неспојивим пословима;
- чување пословне тајне;
- избегавање сукоба између личних и интереса привредних субјеката;
- обављање пословних активности на начин којим се не наноси штета постојећим акционарима, члановима или ортацима;
- обављање пословних активности које повећавају вредност капитала привредног друштва;
- уздржавање од коришћења политичког утицаја или притиска ради остваривања пословних циљева;
- остваривање пословне сарадње са другим привредним субјектима *bona fide*;
- решавање спорова са пословним партнерима путем преговора или посредовања, уз настојање да се наставе пословни односи;
- поштовање права интелектуалне својине;
- обављање пословне активности у складу са прописима о заштити и унапређењу животне средине;
- уважавање стандарда пословне етике и допринос даљој афирмацији морала у пословним односима.

ИЦ Машински факултет у Београду Лабораторија за топлотне турбомашине	Број:	SZ17_11
	Датум:	22.12.2017

2.1 Сврха Правилника

- Циљ Правилника ИЦМФ ЦК ЛТТ је:
- да допринесе обављању пословних активности Лабораторије за топлотне турбомашине у духу пословног морала, добрих пословних обичаја и начела савесности и поштења,
- да омогући транспарентност пословање Лабораторије за топлотне турбомашине.
- Обављање пословних активности у складу са захтевима пословне етике и стандардима пословног морала, део је пословне политике сваког члана Лабораторије за топлотне турбомашине и његов допринос афирмацији пословног морала.

2.2 Лица на која се Правилник односи

- Принципи и правила пословне етике обавезују све запослене у ИЦМФ ЦК ЛТТ, руководиоца лабораторије и руководиоца центра за квалитет.

2.3 Значење појединих термина

Термини који се користе у овом Правилнику имају следеће значење:

- Морал означава скуп норми (правила) које регулишу понашање људи усмеравањем на остварење неког добра, а које се спонтано стварају и аутономно прихватају у друштвеној заједници.
- Пословна етика означава оне моралне норме (правила) која важе у пословним односима; обухвата принципе и стандарде, спонтано настале или постављене, засноване на моралној врлини и професионалном добру, којима се уређује понашање лица у овом Правилнику.
- Делатност привредног субјекта подразумева обављање законом дозвољене делатности.
- Конкурент је физичко или правно лице које обавља исту или сличну делатност на тржишту са циљем стицања добити.

3 Основна начела

3.1 Начело личне одговорности

ИЦМФ ЦК ЛТТ поступа у складу са одредбама Правилника и одговара за његову повреду, као и за прикривање неетичког понашања других.

Непоштовање захтева пословне етике једног привредног субјекта не ослобађа друге субјекте исте обавезе у том пословном односу.

3.2 Начело законитости пословања

Етичко понашање у пословним активностима заснива се на поштовању закона, других прописа, уговора између привредних субјеката и обичаја.

Није дозвољено подстрекавање на непоштовање закона и прикривање повреда закона

3.3 Начело савесности и поштења

У заснивању пословних односа и остваривању права и обавеза ИЦМФ ЦК ЛТТ је дужан да се придржава начела савесности и поштења.

3.4 Забрана злоупотребе права

Забрањено је вршење права из пословних односа противно циљу због кога је оно законом установљено или признато.

3.5 Поштовање пословних партнера

ИЦМФ ЦК ЛТТ је дужна да у пословним односима искаже поштовање и уважавање.

3.6 Вођење преговора

Пословна етика налаже да ИЦМФ ЦК ЛТТ упућује понуде и приступа вођењу преговора само ако има намеру да закључи уговор.

3.7 Састављање уговорних одредаба

Приликом закључења уговора ИЦМФ ЦК ЛТТ је дужан да сачини уговорне одредбе на начин који не оставља сумњу у погледу њиховог смисла и значења.

3.8 Забрана састављања фиктивних уговора

Уговорни односи морају одражавати стварни предмет пословног односа, те у том смислу ИЦМФ ЦК ЛТТ неће сачињавати фиктивне и симуловане уговоре.

3.9 Дужност испуњења обавеза

ИЦМФ ЦК ЛТТ је дужан да одговорно извршава законом или уговором утврђене обавезе.

3.10 Извршавање обавеза и остваривање права

ИЦМФ ЦК ЛТТ је дужан да у извршавању обавеза из своје професионалне делатности поступа са повећаном пажњом према правилима струке и обичајима - пажња доброг стручњака.

ИЦМФ ЦК ЛТТ је дужан да се у остваривању свог права уздржи од поступака којима би се отежало извршење обавеза друге стране.

4 Политика управљања сукобом интереса

У подручју свог рада ИЦМФ ЦК ЛТТ, имајући у виду прописане процедуре, пословник о квалитету рада и правилник ЛТТ, као и важеће међународне стандарде према којима спроводи термотехничка испитивања а у складу са важећим обимом акредитације, готово да није у могућности да се нађе у сукобу интереса.

Ипак, овим Правилником ИЦМФ ЦК ЛТТ у складу са важећим законским и подзаконским прописима уређује мере и поступке ради спречавања и свођења сукоба интереса на најмању могућу меру, а чије постојање може штетити интересима клијената, између:

1. ИЦМФ ЦК ЛТТ и/или запослених лица ИЦМФ ЦК са једне стране и клијената са друге стране,
2. Клијената ИЦМФ ЦК ЛТТ међусобно.

Овим Правилником утврђују се:

- поступање ИЦМФ ЦК ЛТТ у циљу спречавања сукоба интереса;
- околности које представљају или могу довести до сукоба интереса између ИЦМФ ЦК ЛТТ и клијената ИЦМФ ЦК ЛТТ;
- околности које представљају или могу довести до сукоба интереса између запослених у ИЦМФ ЦК ЛТТ и клијената ИЦМФ ЦК ЛТТ;
- околности које представљају или могу довести до сукоба интереса између различитих клијената ИЦМФ ЦК ЛТТ;
- процедуре и мере за спречавање настанка и управљање сукобом интереса;
- процедуре о чувању пословне тајне;
- процедуре дистрибуције препорука клијентима и мере спречавања сукоба интереса у погледу препорука;
- надзор, извештавање, контрола и чување података о услугама у којима се јавља сукоб интереса.

4.1 Поступање друштва и одговорних лица у циљу спречавања сукоба интереса

ИЦМФ ЦК ЛТТ је обавезна да у обављању својих радних задатака поступа пре свега стручно одговорно, поштено, савесно и непристрасно заступајући равноправно интересе свих клијента, као и да брине да својим радњама не наноси штету угледу и поверењу ИЦМФ и МФ. Запослени у ИЦМФ ЦК ЛТТ (у даљем тексту: запослени) не смеју активности ИЦМФ ЦК ЛТТ користити за властите интересе и корист, нити могу бити у било ком односу зависни према лицима које би могле утицати на њихову објективност.

Запослена лица у и лица ангажована од стране ИЦМФ ЦК ЛТТ су дужна да раде у складу с начелима одговорности, истинитости, ефикасности, транспарентности, и поступају у доброј вери према пословним партнерима, клијентима ИЦМФ ЦК ЛТТ. Такође су дужни да професионално обављају послове на које су распоређени и да промовишу пословне интересе ИЦМФ ЦК ЛТТ.

Ради спречавања сукоба интереса запослена лица у ИЦМФ ЦК ЛТТ поступају са следећим циљевима и политиком пословања:

- стручност и савесност при обављању додељених послова у ИЦМФ ЦК ЛТТ
- доследна примена важећих међународних стандарда за испитивање парних турбина, парних турбопостројења, као и доследна примена методе за спровођење термотехничких испитивања постројења за комбиновану производњу топлотне и електричне енергије (КПТЕ);
- одговорност у комуникацији са клијентима;
- избегавање сукоба интереса и пријављивање сваке сумње у постојање сукоба интереса.

4.2 Околности које могу довести до потенцијалног сукоба интереса

ИЦМФ ЦК ЛТТ у свом пословању не сме предузимати радње и активности којима би проузроковао било какву штету у погледу тајности података клијената ИЦМФ ЦК ЛТТ. Запослени ИЦМФ ЦК ЛТТ не сме трећим лицима одавати информације везане за послове испитивања односно ни друге повлашћене информације како би себи или трећим лицима прибавио личну корист.

4.3 Поступци и мере за спречавање настанка и управљање сукобом интереса

Запослени ИЦМФ ЦК ЛТТ не смеју обављати своје послове и радне задатке на начин да погодују интересима појединих клијената ИЦМФ ЦК ЛТТ, а на штету других клијената ИЦМФ ЦК ЛТТ.

У случају наступања сукоба интереса, лице које је утврдило наступање потенцијалног сукоба интереса (било клијент или запослени), обавезно је да без одлагања о томе обавести одговорно лице привредног друштва. Иницијативу са објашњењем насталог стања, лице која је утврдило сукоб интереса, дужно је да достави у писаном облику истог дана.

5 Политика управљања поверљивим подацима и информацијама

Чување поверљивих информација и пословних тајни од посебне је важности. Од запослених у ИЦМФ ЦК ЛТТ се очекује да се према поверљивим информацијама и подацима односе одговорно и савесно и да их користе искључиво према својим овлашћењима. Неовлашћени приступ, коришћење и давање информација није дозвољено.

5.1 Повлашћене информације и процедуре спречавања њихове злоупотребе

Када год запослени у ИЦМФ ЦК ЛТТ није сигуран да ли је реч о поверљивој информацији и да ли има овлашћење да таквој информацији приступи, да је користи или да информацију проследи, мора тражити инструкције од Руководиоца Лабораторије. Руководство ИЦМФ ЦК ЛТТ је одговорно за стручно управљање информацијама.

Пословни партнери ИЦМФ ЦК ЛТТ такође треба да траже одобрење када желе да дају у јавност информације које су везане за ИЦМФ ЦК ЛТТ.

Забрањено је фалсификовање података, задржавање и спречавање протока релевантних информација.

5.1.1 Забрана коришћења поверљивих информација и пословних могућности у личном интересу

Запослени у ИЦМФ ЦК ЛТТ и чланови њихових породица не смеју користити поверљиве информације и пословне могућности у циљу прибављања материјалне или нематеријалне користи за себе или за повезана лица.

У том смислу запослени у ИЦМФ ЦК ЛТТ и чланови њихових породица не смеју нарочито да:

- користе у личне сврхе информације до којих су дошли на основу положаја у ИЦМФ ЦК ЛТТ,

- користе у личном интересу пословне могућности за које је ИЦМФ ЦК ЛТТ заинтересован или би могао бити заинтересован;
- прикривају информације до којих су дошли на основу положаја у ИЦМФ ЦК ЛТТ а које могу бити од значаја за доношење пословних одлука ИЦМФ ЦК ЛТТ.

5.1.2 Забрана подмићивања

Запослени у ИЦМФ ЦК ЛТТ и/или ИЦМФ ЦК, члан његове породице не сме нудити, давати, стављати у изглед, обећавати или прихватити новац, ствар, право, услугу, поклон веће вредности или могућност утицаја од другог лица које је у пословном односу са привредним субјектом.

Поклоном веће вредности сматра се новац, ствар, право или услуга, као и свака друга корист добијена или извршена без плаћања одговарајуће новчане накнаде, уз накнаду по знатно нижој цени од тржишне или без одговарајуће противчинидбе, а чија вредност прелази једну половину износа просечне месечне нето зараде у Републици Србији.

Дозвољено је прихватање и давање поклона мање вредности, осим ако прихватање таквог поклона не представља услов за закључење посла или доводи поклонодавца у повољнији положај у односу на конкуренте.

Прихватање позива на ручак или ког сличног позива који је део општеприхваћене пословне праксе и за који се сматра да не може утицати на доношење одлуке, дозвољено је као израз испољавања учтивости према пословним партнерима

5.2 Пословна тајна – чување пословне тајне

Лица запослена у ИЦМФ ЦК ЛТТ, чланови ИЦМФ ЦК и сва друга лица која на основу уговора обављају неку делатност у име и за рачун ИЦМФ ЦК ЛТТ дужна су да чувају пословну тајну до које су дошли у вршењу посла.

Пословном тајном сматра се свака информација или податак чије би неовлашћено откривање трећим лицима могло нанети штету интересима привредног субјекта или би могло користити конкурентима.

Поверљиве информације обухватају сазнања која се односе, али нису ограничена на:

- преговоре, уговоре са пословним партнерима и другим лицима, као и на пословне планове клијента који нису познати јавности;
- друге пословне трансакције које су у току или предстоје, нарочито ако се односе на статусне промене и промене власничке структуре;
- истраживања и даљи развој привредног субјекта, патенте и иновације;
- податке о пословним партнерима и запосленима;
- технологију који користи привредни субјект;
- know-how;
- необјављене информације о производима и услугама;
- необјављене финансијске и рачуноводствене информације;

ИЦ Машински факултет у Београду Лабораторија за топлотне турбомашине	Број:	SZ17_11
	Датум:	22.12.2017

- друге информације чије објављивање може утицати на цену акција привредног друштва.

Не сматра се одавањем пословне тајне нити поверљивих података привредног субјекта (клијента) саопштавање информација чије је објављивање обавезно на основу закона, односно које су у вези са повредом закона, повредом добре пословне праксе или принципа пословног морала.

5.3 Мере заштите поверљивих података

Лица запослена у ИЦМФ ЦК ЛТТ, дужна су да на захтев Клијента потпишу изјаву којом се обавезују да неће откривати информације поверљиве природе трећим лицима.

Лица запослена у ИЦМФ ЦК ЛТТ:

- имају обавезу да обезбеде заштиту поверљивих информација и после престанка радног или уговорног односа са привредним субјектом;
- не могу по престанку радног, односно уговорног односа присвојити или задржати било који други документ који садржи поверљиве податке;
- одговорна су за штету проузроковану привредном субјекту ако у погледу поверљивих података, односно њиховог саопштавања, не поступају у складу са законом, другим прописима и овим Правилником.

6 Примена Правилника

Приликом потписивања уговора о раду или другог уговора који је основ радног ангажовања у ИЦМФ ЦК ЛТТ, запослени морају бити упознати са обавезујућим карактером Правилника.

Запослени ИЦМФ ЦК ЛТТ који има недоумицу у погледу тумачења или примене неког члана или одредбе овог Правилника треба да се обрати Руководиоцу Лабораторије.

7 Надзор

Надзор за поштовање и примену одредби овог Правилника је у надлежности Руководиоца Лабораторије. О сваком уоченом постојању или сумњи на могуће кршење одредби овог Правилника, Руководиоц Лабораторије је дужан да обавести о истом писаним путем Руководиоца Центра за квалитет, односно Директора ИЦМФ.

Необавештавање о повреди Кодекса учињено намерно или из крајње непажње сматра се повредом Кодекса.

Запослени у ИЦМФ ЦК ЛТТ су дужни да се у свему придржавају одредаба овог Правилника.

8 Литература

- Кодекс пословне етике ("Сл. гласник РС", бр. 1/2006).